

A Győri Ítéltábla a pártfogó ügyvéd által képviselt **felperesnek**- az Országos Bírósági Hivatal Jogi Képviseleti Osztály által képviselt **alperes** ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2017. április 28. napján kelt 10.P.21.070/2016/29. számú ítélete ellen a felperes által 33. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

Í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A feljegyzett 15.000.-(tizenötezer) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

A felperest képviselő pártfogó ügyvéd munkadíja a felperes terhére esik.
Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s:

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a felperes keresetét elutasította, megállapította, hogy a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt kereseti illetéket, valamint a felperest képviselő pártfogó ügyvéd munkadíját az állam viselni.

Az irányadó tényállás szerint a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2008. január 10. napján kelt 12.K.22.267/2007/10. számú ítéletével a felperes - gyámügyi eljárásban meghozott - közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt előterjesztett kereseti kérelmét elutasította, és kötelezte 16.500.-Ft le nem rótt kereseti illeték államnak történő megfizetésére.

A felperes az ítélet kihirdetését követően személyes költségmentesség engedélyezése iránti kérelmet terjesztett elő, amelyet a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság a 12.K.22.267/2007/17. számú végzésével elutasított. Az indokolás szerint a személyes költségmentesség engedélyezésének feltételei már a keresetlevél benyújtásakor fennálltak, azok nem utóbb következtek be, ezért a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 10. § (1) bekezdés a), b), c) pontjai értelmében a kérelmet el kellett utasítani.

A alperes neve a 2008. július 10. napján meghozott 3.Kpkf.50.300/2008/2. számú végzésével a határozatot annak helyes indokaira tekintettel helybenhagyta. Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság tájékoztatási kötelezettségének mindenben eleget tett, ezt a tárgyalási jegyzőkönyv is tartalmazza. A felperes nem utalt arra, hogy költségmentesség engedélyezését kérné, arra pedig az elsőfokú bíróság tájékoztatási kötelezettsége nem terjed ki, hogy nyilatkoztassa a

peres feleket arról, hogy esetleges pervesztesség esetén kívánnak-e az illetékfizetési kötelezettség alól mentesülni.

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága, mint felülvizsgálati bíróság a Kfv.III.37.446/2008/5. számú ítéletével a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 12.K.22.267/2007/10. számú ítéletét hatályában fenntartotta, a Kfv.IV.37.718/2009/2. számú végzésével pedig a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 3.Kpkf.50.300/2008/2. számú végzése ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasította.

A felperes - a többször módosított kereseti kérelmében - bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránt (1959. évi IV.tv. (r.Ptk.) 349.§. (1) bekezdés 339.§. (1) bekezdés), valamint az 1952. évi III.tv. (r.Pp.) 2. (1) (3) bekezdései értelmében a tisztességes eljáráshoz való joga sérelmére hivatkozással indított keresetet, amelyben 17.000.- forint vagyoni és 150.000.- forint méltányos elégtételt biztosító kártérítés megfizetésére kérte kötelezni alperest. Törvényes mértékű kamatot 16.500.-forint után 2010. április 28. napjától (illeték befizetésének napja), 500.- forint után 2009. december 30. napjától (a jegyzőkönyv másolat kiadásának napja), 150.000.- forint után 2008. július 10. napjától (másodfokú végzés kelte) igényelt.

A keresetét arra alapozta, hogy az alperes a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 12.K.22.267/2007/17. számú, a költségmentességi kérelmet elutasító végzését helybenhagyó 3.Kpkf.50.300/2008/2. számú határozatában helytelenül foglalt állást akként, hogy az elsőfokú bíróság a tájékoztatási kötelezettségének eleget tett. Az elsőfokú határozat jogsértő volt, mert a költségmentességgel kapcsolatban előzetesen nem kapott tájékoztatást. Álláspontja szerint a bíróság az érdemi munkájának hibájával kapcsolatban felmerült kár megtérítésére köteles. A személyes költségmentesség hiányában pedig 16.500.- forint illetékfizetési kötelezettsége keletkezett, és 500.- forint illetéket kellett fizetnie a jegyzőkönyvért. A nem teljes körű tájékoztatás miatt a per tisztességes lefolytatásához való joga (Pp. 2. § (1) bekezdés) is sérült, ezért 150.000.- forint méltányos elégtételt biztosító kártérítésre is igényt tartott.

Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Hivatkozott arra, hogy az eljárási, és az anyagi jogszabályokat betartotta, kirívó jogalkalmazási tévedés, vagy egyéb mulasztás nem állapítható meg. A felperes felhívás ellenére nem igazolta, hogy az alperes mely jogellenes, felróható magatartása okozta a kárt, a per tisztességes lefolytatásához kapcsolódó kötelezettségét milyen módon sértette meg. Nem igazolta a felperes azt sem, hogy kára miben nyilvánul meg, annak mi a mértéke, illetve az alperesi felróható magatartás és a bekövetkezett kár közötti okozati összefüggés bizonyításával is adós maradt. Az érdemi döntés felülbírálatára jelen per nem adhat újabb jogorvoslati lehetőséget.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasító döntését arra alapította, hogy bírósági jogkörben okozott kár megtérítésére akkor kerülhet sor, ha a kártérítés különös (r.Pp. 2. § (3) bekezdés, r.Ptk. 349. § (1) bekezdés) és általános (r.Ptk. 339. § (1) bekezdése) feltételei fennállnak.

Utalt arra, hogy az eljárás bíróság kártérítési felelősségének megállapítására akkor van mód, ha az eljárás során súlyos, kirívó jogszabálysértés történt.

A Pp. 7. § (2) bekezdése a bíróság tájékoztatási kötelezettségét csak a jogi képviselő nélkül eljáró fél részére írja elő korlátozva azt a perbeli eljárási jogokra és kötelezettségekre. A jogérvényesítés segítségének elve azt jelenti, hogy a felet a szükséges tájékoztatással kell ellátni, azaz a tájékoztatásnak az adott tényálláshoz kapcsolódóan, a felek előadásának megfelelően, egyediesítve és teljes körűen kell megtörténnie.

A bíróság költségmentességet csak erre irányuló kérelem és a törvényben írt feltételek megvalósulása esetén engedélyezhet. A felperes ilyen kérelmet az alapperes folyamán nem terjesztett elő, jövedelmi viszonyairól, vagyoni helyzetéről nem nyilatkozott, nem merült fel olyan peradat, amely a költségmentességre vonatkozó tájékoztatás szükségességét vetette volna fel. A bíróság tájékoztatási kötelezettsége nem terjedhet ki arra, hogy nyilatkoztassa a peres feleket, hogy esetleges pervesztességük esetére kívánnak-e mentesülni az illetékfizetési kötelezettség alól.

A tájékoztatás felperes által sérelmezett elmaradása eljárási szabálysértést nem valósít meg, és ez okból a tisztességes eljáráshoz való joga sérelme sem állapítható meg figyelemmel arra is, hogy a csekély összegű illeték utólagos megfizetésének kötelezettsége a felperes igényérvényesítési jogát nyilvánvalóan nem korlátozta. Mindezek alapján nincs olyan jogszabálysértés, jogellenes, felróható magatartás, amely az alperes kártérítési felelősségét megalapozná. Ennek hiányában a kártérítés további feltételeinek vizsgálata szükségtelen.

Az ítélet ellen a felperes élt fellebbezéssel, amelyben elsődlegesen az ítélet megváltoztatását, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására, új határozat hozatalára utasítását kérte az alperes 4610.- forint + 700.- forint összegű perköltségben marasztalása mellett.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megsértette a r.Pp.3.§ (3) 7.§. (2) , a 221. § (1), és a 206. § (1) bekezdését, mivel nem adott megfelelő tájékoztatást a bizonyításra szoruló tényekről, az indokolási kötelezettségének sem tett eleget, illetve egyes iratokat, körülményeket tévesen értékelt, megalapozatlan következtetést vont le, ezért az ítélet téves jogi állásponton alapul.

Kirívóan téves jogalkalmazás, hogy a 3.Kpkf.50.300/2008/2. számú végzésével az alperes a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 12.K.22.267/2007/17. számú költségmentesség engedélyezése iránti kérelmet elutasító végzését helybenhagyta, egyben megsértette a per tisztességes lefolytatásához való jogot. A bíróság az alapügyben nem tett eleget a költségmentességgel kapcsolatban a tájékoztatási kötelezettségének.

Sérelmezte a felperes, hogy az elsőfokú a bíróság 27. számú végzésében a 25. számú végzésben foglaltak teljesítésére adott, meghosszabbított határidő letelte előtt hozott ítéletet, és az ügyet „nem vizsgálta ki”.

Nem vette figyelembe az elsőfokú bíróság a felperes bírósági meghagyás kibocsátása iránti 2015. július 24-én benyújtott kérelmét, illetőleg az eljárásnak - a Debreceni Törvényszéken 5.P. 20.597/2013. számon indult per befejezéséig történő - felfüggesztésére tett kérelmét.

Kitért arra, hogy 2013. augusztus 23-án érkeztetett beadványában a Fővárosi Törvényszék kizárását kérte, amelynek elbírálásáról határozatot nem kapott.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

Azzal érvelt, hogy az elsőfokú bíróság a 15. számú jegyzőkönyvben a r.Pp. 3. § (3) bekezdésében írtaknak megfelelően a bizonyítási teherről tájékoztatta a felperest, a r.Pp. 221. § (1) bekezdése szerint a döntését megindokolta, és a r.Pp. 206. § (1) bekezdése sem sérült, hiszen a tényállás megállapítása során nem kellett egymásnak feszülő, egymással ellentétes bizonyítékokat mérlegelnie. A perben az volt vitás, hogy a felperes által megjelölt végzés megfelelt-e a jogszabályoknak, ez pedig nem bizonyításra tartozó, hanem jogkérdés volt.

Hivatkozott arra, hogy a Pp. 7. § (2) bekezdése egyértelműen rendelkezik arról, hogy a bíróságot terhelő tájékoztatási kötelezettség a perbeli eljárási jogokra és kötelezettségekre, illetve a pártfogó ügyvédi képviselőlet lehetőségére terjed ki.

A költségkedvezmények tekintetében a bíróságnak tájékoztatási kötelezettsége nincs. Az alapeljárásban fel sem merülhetett, hogy a fél bírósághoz fordulásának joga a tájékoztatás hiányában sérelmet szenvedne, a 17.000 forint illeték megfizetésére kötelezés nyilvánvalóan nem alkalmas semmiféle személyiségi jog megsértésére.

A felperes 2015. július 24. napján kelt bírósági meghagyás kibocsátása iránti kérelmével kapcsolatban előadta, hogy az alperes 2015. május 21-én terjesztette elő érdemi védekezését, így a felperes beadványa e körben relevanciával nem bírt.

Helyesen döntött az elsőfokú bíróság, amikor a felperes kérelme ellenére a per tárgyalását nem függesztette fel, figyelemmel arra, hogy a r.Pp. 152.§. (2) bekezdésében írt feltételek nem álltak fenn.

Az ítélet tábla a felperes fellebbezését a r.Pp. 256/A.§ (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és az abban foglaltakat alaptalannak ítélte.

Az ítélet tábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges körben lefolytatta, az ítélet hatályon kívül helyezésére okot adó lényeges eljárási szabályt nem sértett, az általa megállapított tényállás összhangban van a periratokkal, okszerű és helyes következtetéseken nyugszik. A keresetet elutasító érdemi döntéssel és annak indokaival a másodfokú bíróság egyetért.

A fellebbezésben hivatkozott eljárási szabálysértésekkel összefüggésben az ítélet tábla az alábbiakat emeli ki.

Az elsőfokú bíróság a felperes kérelme alapján a 2017. április 19. napján kelt 27. szám alatti végzésében 15 nappal meghosszabbította a 25. számú végzésben meghatározott, észrevételezésre nyitva álló határidőt. A felperes a 2017. április 25. napján érkezett 28. számú beadványában a nyilatkozattétel lehetőségével élt, így ez okból a tárgyalás berekesztésének akadálya nem volt.

A fellebbezésben foglaltakkal szemben a Kúria a 2014. január 16-án kelt Pkk.V.24.985/2013/2. számú végzésével a felperes kizárási kérelmét elbírálta, és azt elutasította.

A Debreceni Törvényszéken indult 5.P. 20.597/2013.számú eljárásra tekintettel 2013. július 11-én előterjesztett felfüggesztési kérelmét a felperes azzal indokolta, hogy a fenti eljárás a felperes és a Miskolci Törvényszék, mint alperes között kártérítés megállapítása iránt van folyamatban. A jelen per eldöntése azonban nem függ össze a Debreceni Törvényszék előtti perben hozott döntéssel - figyelemmel a peres felek eltérő személyére is - , így a per felfüggesztése a r.Pp. 152.§. (2) bekezdése alapján nem volt indokolt. Amennyiben a bíróság a felfüggesztés iránti kérelemnek nem ad helyt, arról külön alakszerű határozatot hoznia nem szükséges. Az elsőfokú ítélet e körben hiányzó indokolását az ítéletábra a fentiekben pótolta.

A r.Pp. 136. § (2) bekezdése értelmében bírósági meghagyás kibocsátására - amennyiben annak feltételei fennállnak - csak a per első tárgyalásán, annak alperes általi elmulasztása esetén kerülhet sor. A rendelkezésre álló adatokból megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság 2015. május 20. napján tartott először tárgyalást, a felperes azonban csak a 2015. július 24. napján kelt beadványában kérte a bírósági meghagyás kibocsátását, amely időpontban azonban már nem álltak fenn annak feltételei.

A fellebbezésben az ügy érdemével összefüggésben felhozott indokokra tekintettel a másodfokú bíróság az alábbiakat emeli ki.

A r.Pp. 7. § (1) és (2) bekezdései alapján a bíróság - jogszabályban írt esetekben - kérelemre segítséget nyújt ahhoz, hogy a fél jogai, illetve törvényes érdekei védelmében bírósághoz fordulhasson.

A bíróság köteles a felet - ha nincs jogi képviselője - perbeli eljárási jogairól és kötelezettségeiről, valamint a pártfogó ügyvédi képviselőt engedélyezésének lehetőségéről a szükséges tájékoztatással ellátni.

A jogérvényesítés segítésének elve - ahogy erre helyesen az elsőfokú bíróság is utalt - azt jelenti, hogy a felet a szükséges tájékoztatással kell ellátni, őt a jogaira, illetve a kötelezettségeire figyelmeztetni kell. A tájékoztatásnak tehát az adott tényálláshoz kapcsolódóan, a felek előadásának megfelelően, egyediesítve és teljes körűen kell megtörténnie. A bíróság fenti tájékoztatási kötelezettsége tehát - a jogérvényesítés akadályoztatására utaló peradat hiányában - az alapeljárásban sem terjedhetett ki arra, hogy nyilatkoztassa a peres feleket jövedelmi viszonyaikról, még kevésbé arról, hogy esetleges pervesztesség esetén kívánnak-e mentesülni az illetékfizetési kötelezettség alól, majd ennek tükrében tájékoztatást adjon a költségkedvezményekről.

Mindezek alapján a költségmentesség lehetőségére vonatkozó tájékoztatás elmaradása jogszabálysértést nem valósít meg, kártérítési felelősséget - a felhívott törvényi rendelkezések értelmében - nem alapoz meg, és a felperes tisztességes eljáráshoz fűződő joga megsértését sem eredményezi.

Megjegyzi az ítéletábra, hogy a jogerős bírósági ítélet/határozat tartalma utóbb indított kártérítési perben nem vitatható, a kártérítési per nem eredményezheti, hogy a bíróság a korábbi jogerős döntését felülbírálja. Az eljáró bíróság kártérítési felelősségének megállapítására csak akkor van mód, ha az eljárás során súlyos, kirívó jogszabálysértés történt.

A fentiek értelmében a felperes fellebbezésében foglaltak nem adnak alapot az első fokú bíróság helytálló döntésének megváltoztatására, ezért az ítélet tábla a r.Pp.253.§ (2) bekezdése alapján az ítéletet helyben hagyta.

A felperes teljes személyes költségmentessége folytán a le nem rótt 15.000.- forint másodfokú illetéket a hatályban volt 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése 14. §-a alapján az állam viseli.

A másodfokú eljárás során az alperesnek költsége nem merült fel, ezért arról rendelkezni nem kellett.

A felperest képviselő pártfogó ügyvédnek a másodfokú eljárásban felmerült munkadíja a felperes terhére esik (r.Pp. 87.§ (2) bekezdés).

Győr, 2018. február 15.

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

Dr. Sarmon Hedvig sk.
előadó bíró

Dr. Szabó Péter sk.
bíró

A kiadmány hitelül: kiadó